

JAARVERSLAG 2011

**Regionaal Historisch
Centrum Alkmaar**

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Bestuur	4
Algemeen Bestuur	
Dagelijks Bestuur	
Personeel	5
Algemeen	
Personeelsvertegenwoordiging	
Huisvesting	7
Algemeen	8
Publiekspresentaties	
Samenwerking met historische verenigingen en andere erfgoedinstellingen	
Representatie	
Tentoonstellingen	
Digitaliseringsprojecten	
Vrijwilligers	
Dienstverlening	12
Bezoekcijfers	
Onderwerpen van onderzoek	
Educatie	
Publicaties	
Medewerking aan publicaties, projecten en tentoonstellingen van derden	
Bewerken en behouden	17
Archieven	
Inspectie	
Bibliotheek	
Atlas	
Stichting Vrienden van het Archief van Alkmaar e.o.	23
Bijlagen	
1. Stand van zaken overbrengingen en bestuursarchieven	24
2. Aanwinsten archieven	25
3. Lijst van beschikbaar gekomen toegangen	27
4. Aanwinsten atlas	28
5. Aanwinsten bibliotheek	29
6. Gepubliceerde onderzoeken	30

Inleiding

Het jaar 2011 stond wederom voornamelijk in het teken van de nieuwe huisvesting. Het was het eerste jaar voor zowel de medewerkers als de bezoekers aan de Bergerweg. Het publiek vond snel de weg weer naar het archief en de eerste ervaringen waren zeer positief. Ook de medewerkers waren enthousiast over de nieuwe huisvesting.

De tevredenheid van de klanten bleek niet alleen uit een hoger bezoekersaantal, maar ook uit de hoge score van het Regionaal Archief in de landelijke Kwaliteitsmonitor Dienstverlening. Het archief eindigde met een totaalcijfer van 8,2 op de tweede plaats. Hiervoor verdienen de medewerkers zeker lof, die met hun inzet de problemen die zich altijd in een nieuw pand voordoen snel oplossen. Ook het internetbezoek bleek flink te stijgen. Het aanbod op de website, dat nog steeds sterk toeneemt, voldoet duidelijk aan de behoefte, wat ook blijkt uit de vele positieve reacties van de onderzoekers.

Belangrijk was ook de impuls die is gegeven aan de inspectie. Met de gemeentelijke fusies die op handen zijn en daarnaast de door de automatisering sterk veranderende informatieomgeving is een kwalitatief en kwantitatief goed toezicht hard nodig. In 2011 werden vijf gemeenten en twee gemeenschappelijke regelingen geïnspecteerd, een hoger aantal dankzij de tijdelijke uitbreiding van de inspectiecapaciteit.

Door de digitalisering van de informatiestromen en de digitalisering van papieren archieven komt de noodzaak van een aan de eisen van de Archiefwet voldoende digitaal depot ('e-depot') steeds dichterbij. Om daaraan op tijd te kunnen voldoen is in 2011 begonnen met oriëntatie op dit gebied. In 2011 heeft het Algemeen Bestuur besloten om naar aanleiding van deze oriëntatie een onderzoek uit te laten voeren, waarin onderzocht wordt wat de wensen en behoeften van de gemeenten zijn op dit gebied, en wat de rol kan zijn van het Regionaal Archief hierin. Bekeken zal worden of door het aansluiten bij e-depots van grotere archiefinstellingen hierin voorzien kan worden.

Problemen waren er ook: er werd een fikse bezuiniging aangekondigd en in Heerhugowaard werd een discussie opgestart over de voortzetting van de deelname aan de gemeenschappelijke regeling. De bezuiniging zal zeker nog voor problemen gaan zorgen, het archief zit net in een dure en onzekere fase vanwege de nieuwe huisvesting. Een vertrek van Heerhugowaard zal daarnaast grote gevolgen hebben voor de burgers van en voor de gemeente Heerhugowaard zelf. Maar ook voor de bestudering en vastlegging van de geschiedenis van de gehele regio zal hierdoor een gat geslagen worden.

Het jaar 2011 was ook het jaar van het afscheid van vier gemeenten die fuseerden (Anna Paulowna, Niedorp, Wieringen en Wieringermeer), waarmee 2012 begon met het verwelkomen van de nieuwe gemeente Hollands Kroon. De komende jaren zullen in de regio nog enkele fusies plaatsvinden, waarmee nog meer historische gemeentenamen zullen verdwijnen. Gelukkig is door de aansluiting bij het Regionaal Archief voor die gemeenten in ieder geval verzekerd dat hun archieven en collecties, en daarmee ook hun geschiedenis, bewaard en daarmee beschikbaar blijven voor de bewoners van de gehele regio.

Alkmaar, februari 2012.

Paul Post, directeur.

BESTUUR

Het Regionaal Archief Alkmaar is een zelfstandige organisatie in de gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA). In deze regeling namen 16 gemeenten (per 2012: 13) uit de regio's Noord-Kennemerland en de Kop van Noord-Holland deel.

Algemeen Bestuur

Samenstelling op 31 december 2011:

- de heer P.M. Bruinooge (Alkmaar),
- de heer A.J. Pennink (Paulowna),
- mevrouw J. Luttk-Swart (Bergen),
- de heer H. Klijnstra (Castricum),
- de heer K.F. Schuiling (Den Helder),
- mevrouw H.R. Oosterop-Van Leussen (Graft-de Rijk),
- de heer E. Vermeer (Harenkarspel),
- de heer L. Dickhoff (Heerhugowaard),
- de heer T.J. Romeyn (Heiloo),
- mevrouw E.M. Overzier (Langedijk),
- mevrouw A. van Dok-van Weele (Niedorp),
- de heer G. Westerink (Schagen),
- de heer J.C. Hagens (Schermer),
- mevrouw M.J.P. van Kampen-Nouwen (Wieringen),
- de heer J.P. de Groot (Wieringermeer),
- de heer P.C. Morsch (Zijpe).

Adviserend lid:

- mevrouw M.L. Loef (Provinciale Archiefinspectie).

Op 4 juli en 28 november 2011 is het Algemeen Bestuur bijeengekomen.

Dagelijks Bestuur

Samenstelling op 31 december 2011:

- de heer P.M. Bruinooge (Alkmaar), voorzitter,
- de heer P.J. Post (RHCA), secretaris,
- mevrouw M.J.P. van Kampen-Nouwen (Wieringen), vice-voorzitter en portefeuillehouder financiën,
- de heer K.F. Schuiling (Den Helder), lid,
- mevrouw H.R. Oosterop-van Leussen (Graft-De Rijk), portefeuillehouder personeel.

In het voorjaar verliet de heer Galama (Wieringermeer) het Dagelijks Bestuur. Zijn plaats werd ingenomen door de heer Schuiling (Den Helder).

Op 7 april en 4 oktober 2011 is het Dagelijks Bestuur bijeengekomen.

Adviescommissie Huisvesting ('Bouwcommissie')

De bouwcommissie (bestaande uit mevrouw Van Kampen en mevrouw Oosterop) volgde namens het Algemeen Bestuur het huisvestingsproces en heeft tijdens de vergaderingen van het Algemeen Bestuur verslag gedaan.

PERSONEEL

Uit dienst getreden:

- de heer S. Wegereef, medewerker dienstverlening.

Medewerkers per 31 december 2011

Directie en ondersteunende functies

- de heer drs. P.J. Post, directeur,
- mevrouw M. Huisman, managementassistent,
- de heer B. Slatman, medewerker automatisering,
- mevrouw B.F. Jansma, medewerker restauratie en conservering.

Team Dienstverlening

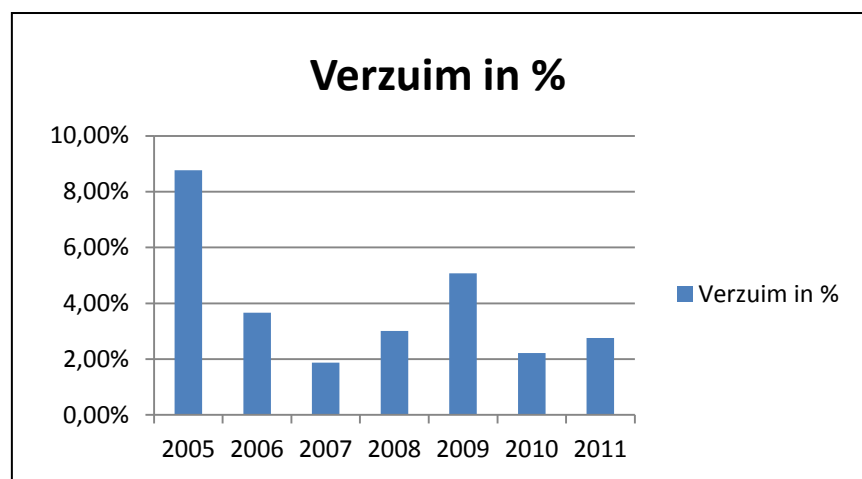
- de heer drs. H. de Raad, teamcoördinator,
- de heer drs. J.A.C. van Baar, medewerker studiezaal en educatie,
- mevrouw C.P. Sandbrink-Bronkhorst, medewerker studiezaal,
- de heer P. Vijn, medewerker dienstverlening,
- de heer R.T. Bankras, archiefassistent.

Team Bewerken en Behouden

- de heer drs. A. Zuurbier, teamcoördinator,
- mevrouw W.L. Deimveld, medewerker archieven,
- mevrouw M. Luchtmeijer, medewerker atlas,
- de heer J. van Dijl, conservator atlas,
- mevrouw M. Joustra, bibliothecaris,
- mevrouw R.S. Meijer, medewerker bibliotheek,
- de heer drs. C.P.J.C. Renders, medewerker inspectie en acquisitie,
- mevrouw A.E. Nolten, medewerker behouden.

Verzuimcijfers

2011 - 2,76
2010 - 2,22%
2009 - 5,07%
2008 - 3,01%
2007 - 1,87%
2006 - 3,67%
2005 - 8,77%

Personeelsvertegenwoordiging

De personeelsvertegenwoordiging (PVT) is het medezeggenschapsorgaan binnen de organisatie en is als volgt geformeerd:

- mevrouw W. Deimveld, voorzitter,
- mevrouw R. Meijer, secretaris,
- mevrouw M. Luchtmeijer, PVT-lid/Arbozaken.

Vergaderingen

In 2011 hebben 4 overlegvergaderingen plaatsgevonden:

- 17 februari
- 12 mei
- 15 september
- 24 november.

Tijdens deze vergaderingen kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Personele aangelegenheden
- Besluiten in voorbereiding
- Huisvesting
- Jaarstukken
- ARBO/BHV.

HUISVESTING

Met ingang van 2011 zijn de kantoren en publieksruimten van het Regionaal Archief gehuisvest in de voormalige Ambachtsschool aan de Bergerweg te Alkmaar. In 2011 is ook een aanvang gemaakt met de bouw van een nieuw depot achter het schoolgebouw. Met de oplevering van dit depot, dat gepland staat voor begin 2013, zal het Regionaal Archief weer kunnen beschikken over voldoende depotruimte die geheel voldoet aan de door de wet gestelde eisen.

De verhuizing van kantoren en publieksruimte is uitstekend verlopen. De medewerkers bleken snel gewend te zijn in de nieuwe werkomgeving, en ook de bezoekers vonden hun weg. Dit bleek niet alleen uit de stijging van het aantal bezoekers, maar ook uit de hoge klanttevredenheid die geconstateerd werd in de landelijke enquête naar klanttevredenheid in archieven.

Dat het nieuwe gebouw het publiek ook meer aantrekt dan de oude huisvesting blijkt uit het feit dat de open dagen en andere activiteiten meer publiek hebben getrokken dan in het verleden. Doordat sommige activiteiten samen met de andere huurders van het pand (de Kunstuitleen, afdeling Archeologie van de gemeente Alkmaar en de Cultuur Compagnie) georganiseerd konden worden heeft dit ook in de hand gewerkt.

Zo trok de eerste open dag (15 januari 2011) ca. 450 bezoekers. Nog nooit werden er tijdens een open dag zoveel bezoekers ontvangen door het Regionaal Archief.

De archieven bevonden zich in 2011 nog in het oude depot aan de Hertog Aalbrechtweg. Het transport van de stukken tussen de twee lokaties is zonder problemen verlopen.

In 2011 zijn de plannen voor het nieuwe depot uitgewerkt en is de bouw aanbesteed. De bouwwerkzaamheden zijn aan het einde van het jaar aangevangen en op vrijdag 13 januari 2012 kon de Alkmaarse wethouder Anjo van de Ven de eerste paal slaan.

ALGEMEEN

Publiekspresentaties

- In januari werd een verhalenmiddag annex open dag georganiseerd in het nieuwe archiefgebouw, in samenwerking met Oneindig Noord-Holland. Maar liefst 450 personen bezochten de middag.
- Het Regionaal Archief werkte mee aan de Open Monumentendagen in Alkmaar en Heerhugowaard op zaterdag 10 september. Het archiefgebouw was geopend en trok 150 bezoekers. Het archief nam deel aan de historische markt in de Grote Kerk te Alkmaar, die druk bezocht werd. In Heerhugowaard werd rond de Open Monumentendag een fotowedstrijd georganiseerd, met bijbehorende fototentoonstelling in het gemeentehuis annex bibliotheek. Bij de wedstrijd hoorde een fotogidsje, dat gretig aftrek vond.
- Nieuw was dit jaar de opening van het archiefgebouw ter gelegenheid van de jaarlijkse manifestatie Kunst tot de Nacht bij het begin van het nieuwe culturele seizoen in september. Er waren ca. 330 bezoekers.
- Op 8 oktober werd deelgenomen aan de historische markt ter gelegenheid van Alkmaars Ontzet in de Alkmaarse bibliotheek.
- In november nam het Regionaal Archief deel aan de eerste ‘Tesselse Geschiedenisdag’ in het gemeentehuis in Den Burg, georganiseerd door de gemeente Texel. Het thema was ‘Hoe Texels ben je?’. Het archief was op deze dag vertegenwoordigd met een kraam en een workshop genealogie.
- Daarnaast zijn er in samenwerking met diverse historische verenigingen in de regio foto- en filmavonden gehouden, die veel publiek trokken.

Samenwerking met historische verenigingen en andere (erfgoed)instellingen

Met een aantal historische verenigingen zijn afspraken gemaakt over het gezamenlijk ontsluiten van de verenigingscollecties. Het betreft onder meer de historische verenigingen van Callantsoog, Sint Pancras en Niedorp.

Het Regionaal Archief is vertegenwoordigd in de commissie geschiedschrijving van het Westfries Genootschap.

Het Regionaal Archief verzorgde in het verslagjaar een aantal cursussen en workshops in de bibliotheken van de Noordkop rondom de historische informatiepunten (zie onder ‘Cursussen’).

Met de provincie Noord-Holland is een intensieve samenwerking gestart ten behoeve van het nieuwe erfgoed-initiatief Oneindig Noord-Holland. Via een website, routes, tv-series enz. wordt de geschiedenis van Noord-Holland onder de aandacht gebracht. De bedoeling is te komen tot een collectieve culturele biografie van Noord-Holland. Ongeveer 80 verhalen over de geschiedenis van Alkmaar en de regio, vervaardigd door medewerkers van het archief, zijn dit jaar op de site van Oneindig Noord-Holland geplaatst.

Samen met het Stedelijk Museum Alkmaar, de Historische Vereniging Alkmaar, de Bibliotheek Kennemerwaard, de Stichting Vrienden van de Grote Kerk en de gemeente Alkmaar participeert het Regionaal Archief in het Alkmaars Historisch Café, die jaarlijks een lezingencyclus organiseert rond cultuur-historische onderwerpen.

Representatie

- *Oneindig Noord-Holland*
Paul Post had zitting in de Raad van Advies van het project *Oneindig Noord-Holland*, een project van de provincie Noord-Holland om het erfgoed in Noord-Holland beter toegankelijk te maken.

- *Alkmaarse Historische Reeks*
Harry de Raad had zitting in de redactiecommissie en Paul Post had zitting in het bestuur van de Alkmaarse Historische Reeks.
- *Commissie Westfriese Geschiedschrijving*
Harry de Raad had zitting in de commissie.
- *Straatnamencommissie gemeente Alkmaar*
Harry de Raad had zitting in de straatnamencommissie van de gemeente Alkmaar.
- *Historisch Platform van de Historische Vereniging Alkmaar*
Jan van Baar had zitting in deze werkgroep van de Historische Vereniging Alkmaar, die indertijd in het leven is geroepen om een educatief pakket voor het onderwijs samen te stellen (*Alkmaar in de klas*).
- *Productgroep Cultuureducatie Alkmaar van het Steunpunt Kunstzinnige Vorming Noord-Kennemerland*
Jan van Baar had zitting in deze productgroep.
- *Gebruikersvereniging Memorix*
Pieter Vijn was voorzitter van de gebruikersgroep en nam daarnaast deel aan een werkgroep die nieuwe ontwikkelingen voorbereid.
- *Archiefbibliothecarissen Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht*
Marijke Joustra en Renate Meijer hadden zitting in dit overleg.
- *Oud-Alkmaar*
Harry de Raad had zitting in de redactiecommissie van het tijdschrift *Oud Alkmaar*, een uitgave van de Historische Vereniging Alkmaar.
- *Kring van Archivarissen in Noord-Holland*
Paul Post had zitting in het bestuur.
- *Stichting Uit-In-Alkmaar*
Paul Post had zitting in het bestuur van het samenwerkingsverband van culturele instellingen in Alkmaar.
- *Werkgroep (voorheen Productgroep) Cultuurhistorie van de Stichting Uit-in-Alkmaar*
Namens het Regionaal Archief participeerden Pieter Vijn en Harry de Raad in deze werkgroep. De werkgroep bestaat verder uit vertegenwoordigers van de Openbare Bibliotheek Alkmaar, de gemeente Alkmaar afdeling Monumentenzorg en Archeologie en de Historische Vereniging Alkmaar en is o.m. verantwoordelijk voor de organisatie van de lezingencyclus in het kader van het Alkmaars Historisch Café.
- *Stichting Archiefprogrammatuur (STAP)*
Paul Post had zitting in het bestuur van deze stichting die onder meer de sites *watwaswaar.nl*, *wiewaswie.nl* en archiefsoftware als ABS-Archeion in beheer heeft.

Tentoonstellingen

In het nieuwe gebouw werden in de expositieruimte de volgende tentoonstellingen ingericht:

- De fototentoonstelling ‘Vroeger toen alles groot was’, samengesteld met foto’s uit de omgeving met als thema ‘kinderen’. Het waren 70 zwart-wit afdrukken van foto’s uit de jaren 1945-1980, afkomstig uit de eigen collectie en ter gelegenheid van de tentoonstelling opnieuw afgedrukt en speciaal ingelijst. De tentoonstelling werd, mede door een goede propaganda in de lokale pers, goed bezocht. Voor vele bezoekers was het een feest van herkenning en jeugdherinneringen werden aan de lopende band opgehaald.
- Vanaf september 2011 was in de expositieruimte een expositie te bewonderen van fotopanelen van landschapsfoto’s van fotograaf Theo Steemers onder de titel ‘Onzichtbaar erfgoed’.

Digitaliseringsprojecten

Project digitalisering genealogische en andere bronnen ten behoeve van de verhuizing

Het digitaliseringsproject ten behoeve van de verhuizing is ook dit jaar voortgezet. De doop-, trouw- en begraafboeken van Alkmaar en regio zijn gedigitaliseerd en zullen binnenkort via de site van het archief geraadpleegd kunnen worden. Dit geldt ook voor de repertoria en andere nadere toegangen op de notariële archieven. Tenslotte zijn de registers burgerlijke stand die nog niet op een andere drager beschikbaar waren, gedigitaliseerd.

De toegang op de transportregisters van het oud-rechterlijk archief van Alkmaar, die op de oude studiezaal aan de Hertog Aalbrechtweg alleen via kaartenbakken geraadpleegd kon worden, is inmiddels gedigitaliseerd en op de studiezaal in te zien. Binnenkort zal de toegang ook via de website te raadplegen zijn.

In totaal zijn in 2011 ca. 213.000 scans van archiefbronnen vervaardigd.

In het kader van het verhuisproject zijn ook veel kranten gedigitaliseerd. De belangrijkste titels die gedigitaliseerd werden, waren het Noordhollands Dagblad over de periode ca. 1910-1970 en de Alkmaarsche Courant over de jaren 1940-1960. In totaal ging het om 150.000 scans.

Periodieken van historische verenigingen

Daarnaast werd met medewerking van de betreffende historische verenigingen een aantal van hun periodieken gedigitaliseerd. Het gaat daarbij om: *Oud Alkmaar* (Historische Vereniging Alkmaar) 1975-2009; *Levend Verleden* (Helderse Historische Vereniging) 1988-2009; *Een Nieuwe Chronyke*, voortgezet als *De Kroniek* (Oudheidkundige Vereniging 'Het Schermereiland') 1983-2009; *De Groene Valck* (Historische Vereniging Akersloot) 1981-2009; *Heylooer Cronyck* (Historische Vereniging Oud Heiloo) 1976-1999; *Jaarboekje Oud-Castricum* (Stichting Werkgroep Oud-Castricum) 1978-2007; *Geestgronden* (Stichting Historisch Egmond) 1994-2009 en *De Kakelepost* (Historische Vereniging Schagen e.o.) 1986-2008. In totaal ging dit om 20.000 scans. Het is het streven de komende jaren ook de resterende titels te digitaliseren.

In het voorjaar van 2012 zullen de kranten en periodieken te raadplegen zijn in de periodiekenviewer op de website.

Metamorfoze-project Polders

Het Metamorfoze-project Polders, waarvoor in 2008 een meerjarige subsidie is toegekend, is vrijwel afgerond. De verwachting is dat in 2012 de bestanden voor de bezoekers digitaal raadpleegbaar zullen zijn.

Bronnen Tweede Wereldoorlog

De laatste hand werd gelegd aan de themawebsite over de Tweede Wereldoorlog in Alkmaar en regio, die op een aansprekende manier tal van bronnen uit de Tweede Wereldoorlog ontsluit.

Vrijwilligers

Evenals vorig jaar zijn ook dit jaar vele archiefbronnen toegankelijk gemaakt door ca. 30 vrijwilligers. Er is met name veel energie besteed aan het toegankelijk maken van de overlijdensregisters van Alkmaar en de regio vanaf 1922 en het ontsluiten van de genealogische bronnen van Den Helder. In totaal werden ca. 45.000 scans ontsloten op naam en andere gegevens.

Een andere groep vrijwilligers werkt aan het transcriberen van historisch belangrijke archiefbronnen. Zo werd een 16de-eeuws vonnisboek ontsloten voor een breder publiek.

Sinds dit jaar werken er ook vrijwilligers mee aan het ontsluiten van de beeldcollectie. Door hun kennis van de plaatselijke geschiedenis kunnen de foto's op de beeldbank met extra informatie worden verrijkt.

Vrijwilligersuitje

Evenals in vorige jaren werd er een vrijwilligersuitje georganiseerd. Kunsthistorica Ana van der Mark hield een lezing voor de groep over de Nijenburg en vervolgens werd een bezoek gebracht aan de Foreest-tentoonstelling in het Stedelijk Museum Alkmaar.

DIENSTVERLENING

STUDIEZAAL EN WEBSITE

Bezoekcijfers

Het was een spannend jaar: wat zouden de gevolgen van de verhuizing zijn voor de bezoekcijfers? Te constateren valt dat er dit jaar een flinke stijging is opgetreden van zowel het aantal bezoekers van de studiezaal als ook van het aantal digitale bezoekers die gebruik maakte van digitale bestanden op de website. Het bezoek aan de studiezaal steeg ten opzichte van het vorig jaar met 15,6 %. De digitale bezoeken namen eveneens behoorlijk toe: het aantal unieke bezoekers van de site verdubbelde en het aantal paginaweergaven steeg met 6,5%.

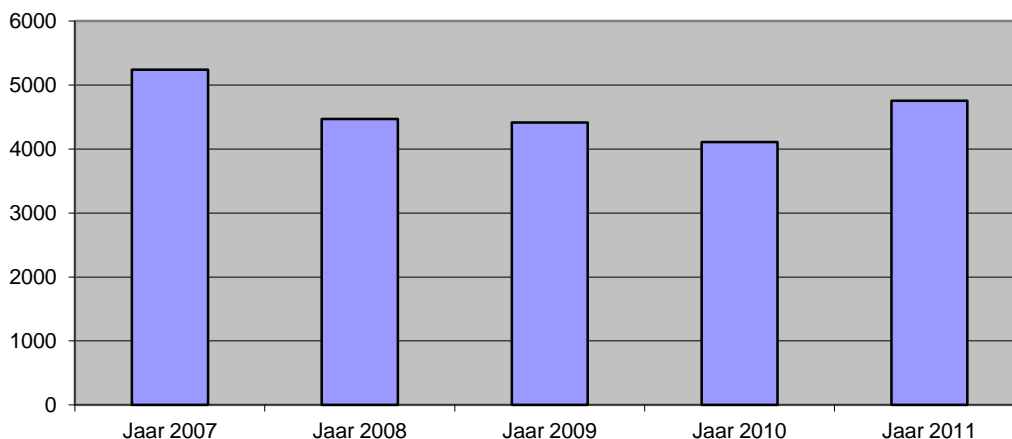
Het beeld wijkt af van de landelijke ontwikkeling waar juist een daling van het fysieke bezoek valt te constateren en een stabilisering van het digitale bezoek. Opnieuw viel te constateren dat vergeleken met websites van soortgelijke organisaties de bezoekers van de archiefwebsite langer dan gemiddeld op de website blijven. Dit komt door de steeds groeiende hoeveelheid digitale bronnen.

De verwachting dat vergroting van het digitale aanbod zou leiden tot een sterke afname van het studiezaalbezoek, blijkt (nog) niet te worden gerealiseerd. Er valt juist een stijging te constateren van het aantal mensen dat zowel de digitale bronnen raadpleegt als ook de studiezalen bezoekt. De verwachting is wel dat als ooit de belangrijkste genealogische bronnen geheel zijn gedigitaliseerd, het studiezaalbezoek flink zal afnemen. Deze situatie zal zich de komende jaren nog niet voordoen, omdat er nog veel gedigitaliseerd moet worden en de digitalisering veel financiële en personele middelen vergt.

Fysiek bezoek

Aan de studiezaal werden in 2011 4754 bezoeken gebracht, tegen 4109 in 2010. In deze aantallen zijn niet begrepen de bezoeken in het kader van evenementen (880), deelname aan cursussen/workshops (388), rondleidingen (360), schoolkinderen (375) en bezoekers van tentoonstellingen (ca. 300). Wanneer deze worden meegeteld komt het totaal aantal bezoeken op circa 7057.

Bezoeken studiezaal 2007-2011

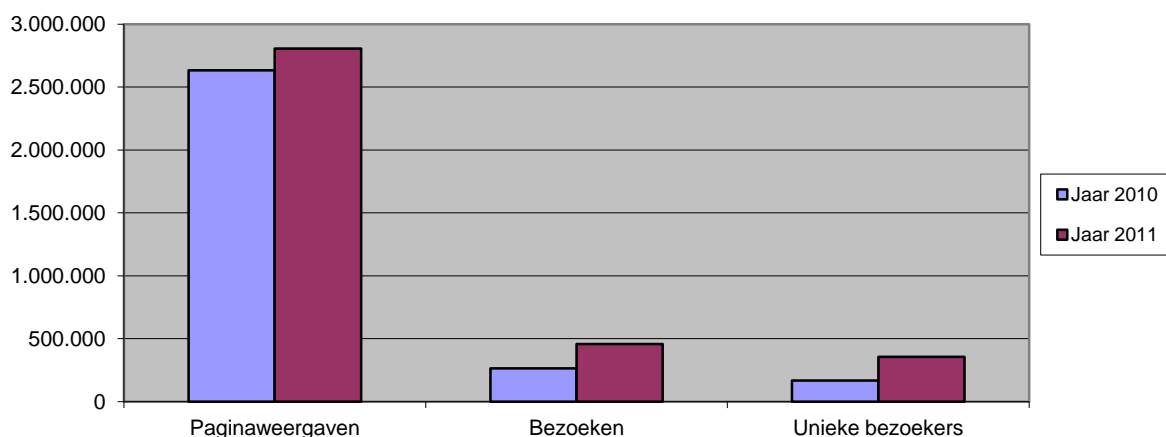

In de studiezaal werden 997 boeken en tijdschriften en ca. 250 krantenleggers aan bezoekers ter inzage gegeven (2010: resp. 847 en 225). De bibliotheek leende 185 boeken uit (2010: 239). In het kader van het onderzoek door boekhistorici van de Universiteit van Amsterdam werden bovendien ca. 500 aanvragen van delen uit de Alkmaarse Stadsbibrije verwerkt.

Digitaal bezoek

Ten opzichte van het vorige jaar viel ook wat betreft het digitale bezoek een behoorlijke stijging te constateren. Het aantal paginaweergaven bedroeg in 2011 2.804.980 (in 2010: 2.631.532), het aantal bezoeken 456.715 (in 2010: 264.162) en het aantal unieke bezoekers 355.994 (in 2010: 167.516).

Digitaal bezoek 2010 en 2011

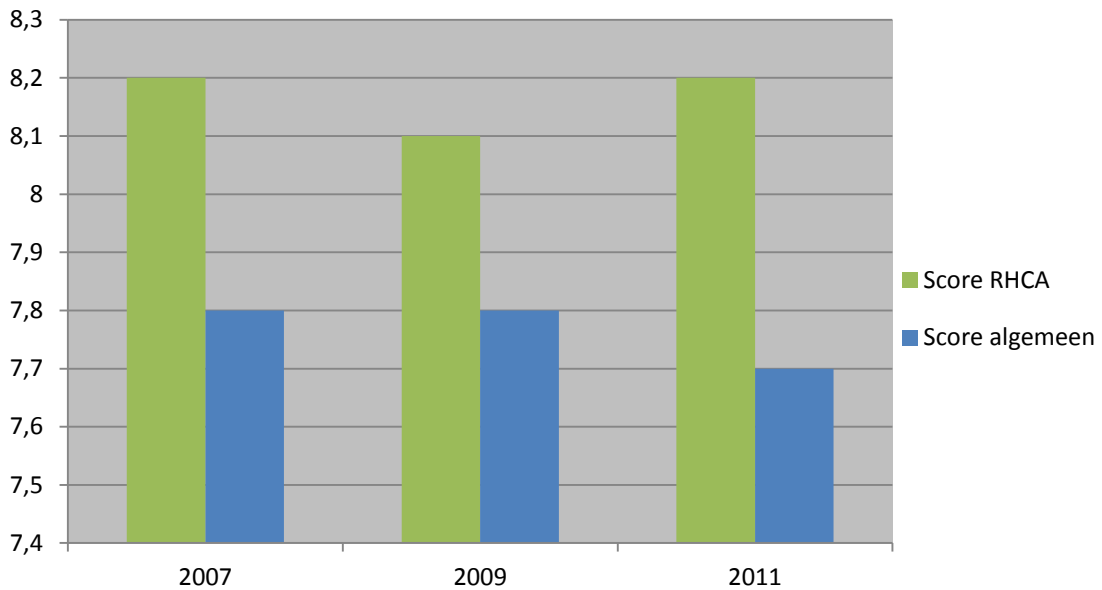

Opvallend is de verdubbeling van het aantal unieke bezoekers van de website – een getal dat algemeen als de belangrijkste maatstaf van het websitebezoek wordt gezien. Het aantal bezoeken steeg met 73%. Daar staat tegenover dat het aantal paginaweergaven slechts toenam met 6,5%.

Klanttevredenheid

In 2011 is er opnieuw door de branchevereniging van archiefinstellingen in Nederland (BRAIN) een landelijk klantenonderzoek georganiseerd, de 'Kwaliteitsmonitor Dienstverlening Archieven'. Eerdere soortgelijke onderzoeken waren er in 2007 en 2009. De resultaten van de monitor 2011 voor wat betreft het Regionaal Archief waren zeer bemoedigend. De archiefdienst kreeg als algemeen 'rapportcijfer' voor de dienstverlening een 8,2 (tegen een 8,1 in 2009). Landelijk daalden de waarderingcijfers juist (van een 7,8 naar 7,7). Hierna volgt een grafiek van de uitkomsten over de jaren 2007, 2009 en 2011:

Resultaten Landelijke Kwaliteitsmonitor Dienstverlening

In het verslagjaar werden de eerste stappen gezet om tot een vernieuwing van de website te komen. In de loop van 2012 komt de nieuwe website in de lucht.

Onderwerpen van onderzoek

De meerderheid van de bezoekers kwam evenals de vorige jaren, voor genealogisch onderzoek. Het betreft ca. 60% van de bezoekers. De rest deed onderzoek naar regionaal-historische onderwerpen. Een klein percentage van de bezoekers hield zich bezig met wetenschappelijk onderzoek.

Om een idee te krijgen van de bestudeerde onderwerpen wordt verwezen naar bijlage 6, die een overzicht geeft van publicaties naar aanleiding van in het Regionaal Archief verricht onderzoek.

Educatie

Cursussen/ workshops genealogie, lezen van oud schrift en zoeken naar informatie op het internet

In het nieuwe archiefgebouw werd gestart met het geven van introductiemiddagen voor nieuwe bezoekers en andere geïnteresseerden. Deze werden dit jaar 6 keer gegeven; er waren in totaal 55 deelnemers.

Eveneens nieuw was een workshop 'zoeken naar historische en genealogische informatie via het internet' die 4 keer werd aangeboden en waaraan werd deelgenomen door 33 personen.

Evenals andere jaren werden er in het archiefgebouw, maar ook in de regio, cursussen en workshops gegeven over genealogie. Een uitgebreide cursus genealogie (5 lessen) werd dit jaar gehouden in de bibliotheek te Schagen. Er waren 15 deelnemers. Workshops genealogie, bestaande uit 1 of 2 bijeenkomsten, werden georganiseerd in de bibliotheken te Akersloot, Callantsoog, Heerhugowaard, Niedorp en Wieringerwerf. In totaal werd aan deze workshops deelgenomen door 79 personen. De cursus en de workshops worden gegeven in samenwerking met KopGroep Bibliotheken en Bibliotheek Kennemerwaard.

Een vast onderdeel van het cursuspakket is het onderwijs in het lezen van oud schrift. Dit jaar werden er drie cursussen gegeven, twee voor beginners en een voor gevorderden.

De beginnerscursussen vonden plaats in het archiefgebouw en in de bibliotheek te Den Helder, de gevorderdencursus werd in het archiefgebouw gegeven. Het totaal aantal deelnemers bedroeg 43. Een aantal deelnemers van de gevorderdencursus gaf zich vervolgens op voor deelname aan de vrijwilligerswerkgroep voor het maken van transcripties van archiefbronnen.

Lezingen

- De succesvolle avonden gewijd aan een korte lezing, met daarna een interactief gedeelte, waarbij met de aanwezigen wordt gesproken over door het publiek zelf ingeleverde en ter plekke gescande foto's werd ook dit jaar voortgezet. Dit jaar vonden bijeenkomsten plaats in Egmond-Binnen en Egmond aan den Hoef.
- Een tweetal filmavonden werd georganiseerd, de een in het archiefgebouw en de ander in Callantsoog, in samenwerking met de historische vereniging aldaar.
- Naar aanleiding van de Foreest-tentoonstelling in het Stedelijk Museum Alkmaar werd een lezing gehouden over de rol van de familie Van Foreest in Alkmaar en omgeving.
- In samenwerking met de vakgroep Archeologie van de gemeente Alkmaar werd in het kader van het Alkmaars Historisch Café een lezing gegeven, gewijd aan nieuwe inzichten over het Beleg van Alkmaar in 1573. De lezing werd later nog eens herhaald voor een werkgroep van de historische vereniging Bergen.
- Voor de afdelingen Den Helder en omstreken en Zaanstreek/Waterland van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) werden lezingen gegeven over de genealogische bronnen bij het Regionaal Archief.
- Evenals vorig jaar werd weer meegewerkt aan de lezingencyclus in het kader van het 'Historisch Café', een samenwerkingsverband van de Alkmaarse erfgoedinstellingen (bibliotheek, Stedelijk Museum en Archeologie en Monumentenzorg van de gemeente Alkmaar). Dit jaar zijn er 9 lezingen gehouden over de volgende onderwerpen:
 - 'Cornelis Drebbel, de Einstein van zijn tijd' – door Hubert van Onna;
 - 'De Westfriese Omringdijk en de geschiedenis van het landschap – door Michiel Bartels;
 - 'De arme geschiedenis' – door Auke van der Woud;
 - 'Bloembollen in Holland' – door Maarten Timmer;
 - 'Nijenburg en haar bewoners door de eeuwen heen' - door Ana van der Mark;
 - 'Het veranderende landschap rond Alkmaar' – door Lia Vriend;
 - 'Het Beleg van Alkmaar in 1573: het verhaal en nieuwe ontdekkingen' – door Peter Bitter en Harry de Raad;
 - 'De watersnood van 1825' – door Frouke Wieringa;
 - 'Duinen en mensen: Noordkop en Zwanewater' - door Rolf Roos.

Rondleidingen

Rondleidingen werden dit jaar verzorgd voor leden van de historische vereniging Bergen (180 deelnemers), de wijkvereniging Bergermeer (ca. 30 personen), personeel Stedelijk Museum Alkmaar (10), personeel Cultuurcompagnie (20), cursisten streekgeschiedenis uit de Zijpe (9), DIV-ambtenaren gemeente Alkmaar (9), bestuursleden en vrijwilligers van de historische vereniging Uitgeest (10), bestuursleden historische vereniging Sint Pancras (8), archiefinspecteurs Noord-Holland (14), Stichting Vrije Kunst Bergen (40), ambtenaren gemeente Bergen (30).

Onderwijs

De contacten met docenten uit het middelbaar onderwijs te Alkmaar leidden ertoe dat wederom groepen scholieren de weg naar het archief wisten te vinden. Op de studiezaal kregen zij begeleiding bij de vervaardiging van hun profielwerkstuk. Voor de leerlingen geschiedenis van de zesde klassen van het Murmellius Gymnasium werd een les gegeven over bronnen van het Alkmaarse Beleg en de interpretatie ervan.

Naast de incidentele bezoeken van schoolklassen is het Regionaal Archief vanaf het schooljaar 2007/2008 opgenomen in de cultuurroute voor de Alkmaarse basisscholen van het Projectbureau CultuurPrimair, een initiatief van de Stichting Kunstzinnige Vorming Noord-Kennemerland.

Onder de titel *Met de school naar het Archief* wordt een programma aangeboden dat bestaat uit zeven opdrachten die in kleine groepjes worden uitgevoerd. Doel van het bezoek is om de leerlingen op een speelse en actieve wijze kennis te laten maken met het archief. Voorafgaand aan het archiefbezoek krijgt de school het lespakket *Stamboom in de klas* toegestuurd, dat aansluit op de opdrachten in het archief. De opdrachten bestaan onder andere uit vragen over de eigen omgeving, de digitale gezinskaart, het nieuws in de Alkmaarsche Courant van de geboortedag, het inkleuren van een oude landkaart en het vervaardigen van een geboorteakte. Het bezoek wordt afgesloten met een rondleiding door het archiefgebouw. De leerlingen krijgen als bewijs van deelname een archiefdiploma uitgereikt. Dit jaar zijn er bezoeken gebracht door ca. 375 leerlingen van Alkmaarse scholen.

Daarnaast vonden de volgende educatieve activiteiten plaats:

- Deelname aan het Historisch Platform, het leveren van bijdragen aan het lopende onderwijsproject (Alkmaar in de Klas) en hieraan gekoppelde nieuwe themaprojecten ten behoeve van het middelbaar onderwijs (vmbo, havo en vwo) in Alkmaar.
- Dit jaar is ook gewerkt aan het project *Vroeger in je dorp*. De speurtocht naar het verleden vindt plaats op school, binnen de familie, de buurt en het dorp en geschiedt voor zover mogelijk in hechte samenwerking met de plaatselijke historische verenigingen.

Publicaties

- Sinds 2005 verzorgt het Regionaal Archief een rubriek in het *Noordhollands Dagblad*, editie *Alkmaarsche Courant* onder de titel 'Ik was erbij'. Elke week wordt een onderwerp uit de geschiedenis van de gemeenten in het verspreidingsgebied van de streekeditie *Alkmaarsche Courant* na 1945 behandeld, met erbij aansprekende foto's. Ook dit jaar verschenen weer vele bijdragen, waarop veel reacties binnenkwamen.
- De Alkmaarse erfgoedinstellingen schreven gezamenlijk een aansprekend publieksboekje over het thema van de Open Monumentendag onder de titel *Levend Alkmaars erfgoed. Herbestemming van alle tijden*. Een aantal medewerkers van het Regionaal Archief schreef bijdragen voor deze bundel. Het boekje verscheen in september op de Open Monumentendag.
- In samenwerking met de firma Art Unlimited werden twee sets ansichtkaarten uitgegeven, gewijd aan foto's van Alkmaar en de regio.
- Meegewerkt werd aan de publicatie *Nieuwlandbrug: omwonenden, buurt en geschiedenis*, die tot stand kwam naar aanleiding van de herbouw van deze brug in Alkmaar.

Medewerking aan publicaties, projecten en tentoonstellingen van derden

Projecten

Evenals in voorgaande jaren werd in 2011 door boekhistorici van de Universiteit van Amsterdam onderzoek verricht naar de boeken uit de Alkmaarse Stadslibrerie.

Tentoonstellingen

Voor de volgende tentoonstellingen is gebruik gemaakt van materiaal afkomstig uit de collectie van de topografische historische atlas en bibliotheek.

- Onder de titel "Literaire verbeelding van het Beleg en Ontzet van Alkmaar in 1573" werd met boeken uit de bibliotheekcollectie medewerking verleend aan de tentoonstelling "Alkmaar 1573" in de Grote of Sint-Laurenskerk te Alkmaar, van 2 augustus tot 11 september.
- "Ringers. De Alkmaarse chocoladefabriek", in het Stedelijk Museum Alkmaar.
- "Prachtig Portret. De familie van Foreest en het landgoed Nijenburg", in het Stedelijk Museum Alkmaar.

- “Net echt. Het Juniusjaar in Hoorn”, in het Westfries Museum te Hoorn.

BEWERKEN EN BEHOUDEN

Archieven

Bewerking

Eind 2010 was de verhuizing naar de Bergerweg met de kantoren en de studiezaal een feit. Het depot op de Hertog Aalbrechtweg werd “voorlopig” gehandhaafd in afwachting van de nieuwbouw aan de Bergerweg. De verwachting is dat het nieuwe depot rond het voorjaar 2013 gerealiseerd zal zijn. Tot die tijd moeten de archiefstukken aangevraagd worden via het archievenoverzicht op onze website. Bezoekers kunnen nu vooraf vanuit huis stukken reserveren, die dan bij hun bezoek aan het archief klaarliggen. Tweemaal per dag worden de aangevraagde stukken afgeleverd op de Bergerweg.

Terugkijkend op dit eerste jaar met “beperkte” dienstverlening kunnen we concluderen dat dit vrij goed verlopen is. Het kwam zelden voor dat archiefstukken niet op tijd op de Bergerweg waren. Bijkomend probleem was nog dat circa 600 meter archief is geplaatst bij andere archiefdiensten. Dit i.v.m. ruimtegebrek in ons eigen depot. Ook het opvragen van archiefbescheiden uit deze archiefbewaarplaatsen verliep zonder problemen.

Naast de bovengenoemde werkzaamheden is er ook gewerkt aan het toegankelijk maken van nieuwe aanwinsten en het wegwerken van achterstanden in het depot. De digitalisering van de toegangen en het opnemen van stukken met een openbaarheidsbeperking, werd zo goed als afgerond. Alle digitale toegangen werden gecontroleerd en zoveel mogelijk gestandaardiseerd.

Gekoppeld aan het toegankelijk maken zijn archieven verpakt in zuurvrije omslagen en zuurvrije dozen. Voor een compleet overzicht van aanwinsten, toegangen en herverpakkingen wordt verwezen naar bijlage 4.

Ook in 2011 werd, omdat de eigen depotruimte vol was, archiefruimte gehuurd in de archiefbewaarplaatsen van het Westfries Archief te Hoorn en het Noordhollands Archief te Haarlem.

Acquisitie overheidsarchieven

De acquisitie van overheidsarchieven werd in 2011 beperkt tot archieven die binnen de wettelijke periode (tot 1992) vielen. Vervroegde overbrenging van overheidsarchieven was, door de zeer beperkte ruimte in onze archiefbewaarplaats, niet mogelijk.

Mede door intensieve begeleiding vanuit het Regionaal Archief Alkmaar werd (naast een aantal aanvullingen) een tweetal overheidsarchieven geacquireerd. Zo werd het archief van de gemeente Heerhugowaard, 1976-1988 overgebracht. Daarnaast werd het archief verworven van de gemeente Wieringen, 1980-1990. Niet alle gemeenten hebben voldaan aan de wettelijke eis om tot 1992 over te brengen naar de archiefbewaarplaats van het Regionaal Archief. Zie voor een overzicht van de stand van zaken wat betreft deze wettelijke verplichting tot overbrenging bijlage 1.

Uit deze bijlage komt de volgende stand van zaken naar voren:

- De gemeente Schermer is bezig met de bewerking van het archief tot 1992. Door ziekte heeft het project vertraging opgelopen. Het archief zal waarschijnlijk in april 2012 aan het Regionaal Archief worden overgedragen.
- De gemeente Graft-de Rijk staat op het punt het volgende blok (1981-1992) over te dragen.
- De gemeente Schagen loopt achter met de planning. De gemeente is aangeraden om er extra aandacht aan te geven en gelden vrij te maken voor de bewerking.

Alle andere gemeenten hebben (zo goed als) aan hun wettelijke verplichting voldaan. Met dien verstande dat de bouwvergunningen in het betreffende overzicht niet zijn meegenomen. In samenspraak met de provinciaal inspecteur is gesteld dat de bouwvergunningen in ieder geval in 2014 moeten zijn overgedragen.

Dit betekent dat vanaf dat jaar van alle gemeenten de archiefbescheiden vanaf 1915 betreffende monumenten en beeldbepalende panden (in origineel) raadpleegbaar zullen zijn in het Regionaal Archief.

Acquisitie particuliere archieven 2011

Op grond van het acquisitieplan particuliere archieven zijn ook in 2011 weer actief particuliere archieven geacquireerd. Voorbeelden hiervan zijn de archieven van de in Heerhugowaard geboren Westfriese komiek Kees Stet en zijn zoon Kees Stet jr. (ca. 1950-2000), diverse scholen uit Den Helder (ca. 1924-1980), Gewestelijke Federatie SDAP Noord-Holland (1914-1949), Sint Vincentiusvereniging uit Egmond-Binnen (1897-1980), diverse Niedorper verenigingsarchieven (ca. 1925-2000), de J.F. Kennedyschool te Heiloo (ca. 1965-1995) en Stichting De Kunst te Alkmaar (1995-2010).

Er kwamen onder meer toegangen op de volgende particuliere archieven tot stand: R.K. Parochie Sint Pancratius te Castricum (1440-1984), stichting De Kunst, Trompetterkorps Alkmaar, Brood- en koekfabriek De Eendracht te Den Helder en de Federatieve Vrouwenraad Den Helder.

Naast de werkzaamheden aan het voorbereiden van de ontvangst van archieven zijn er ook talloze gesprekken gevoerd met en adviezen verstrekt aan instellingen en organisaties over de wijze van archiefvormen, ordenen en schonen voor eigen gebruik of voor overdracht naar het Regionaal Archief Alkmaar.

Zie voor een totaaloverzicht van deze punten de bijlagen 2 en 3.

Inspectie

In het in juni 2010 vastgestelde Inspectiebeleidsplan is voorzien in de tijdelijke externe inhuur van inspectie-uren als aanvulling op de structureel verankerde inspectiecapaciteit. Dit om beter te kunnen voldoen aan de inspectieverplichting en om kennis te nemen van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van inspectie en auditing. De capaciteitsuitbreiding leidde in 2011 tot de inspectie van een aanzienlijk aantal gemeenten en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Deze inspectie vond plaats onder leiding van de gemeentelijke inspecteur en onder verantwoordelijkheid van de archivaris. Invulling gevend aan de ingezette herijking van het archieftoezicht (versterking horizontale verantwoording) zijn deze inspecties uitgevoerd zonder of met slechts een zeer minimale rol van de provinciale archiefinspectie. Omdat een traject van een integrale inspectie een zekere doorlooptijd heeft, vallen bezoeken op locatie en eindrapportage niet altijd in hetzelfde kalenderjaar. In 2011 zijn aldus geïnspecteerd:

- Bergen (rapport)
- Harenkarspel (bezoek en rapport)
- Heiloo (bezoek)
- HHNK (bezoek)
- Langedijk (bezoek)
- Schagen (rapport)

Tegen de achtergrond van de transitie van de regiokorpsen naar een nationale politie is, als onderdeel van een landelijke inspectie, gezamenlijk met de provinciale inspectie een inspectiebezoek gebracht aan de Regiopolitie Noord-Holland Noord. De bevindingen hiervan zijn gemeld aan het Landelijk Overleg Provinciale Archiefinspecteurs (LOPAI) dat de uitkomsten bundelt in een landelijk rapport. Op regioniveau wordt aan de korpsbeheerder gerapporteerd.

In de loop van 2011 zijn gezamenlijk met de provinciale inspectie verschillende bezoeken gebracht aan Anna Paulowna, Niedorp, Wieringen en Wieringermeer en aan de gemeente in oprichting Hollands Kroon. Dit in het kader van de monitoring en informatieverstrekking met het oog op de fusie. Voorts zijn in 2011 monitorbezoeken gebracht aan Den Helder en Castricum.

Net als het vorige verslagjaar komt uit inspecties en gesprekken met de betrokken medewerkers bij de gemeenten naar voren dat de uitdagingen van de voortschrijdende digitalisering van de informatievoorziening verschillend worden opgepakt.

Beleid, management commitment en samenwerking van de DIV/ICT/vakafdelingen zijn nodig om een digitale informatiehuishouding in te richten. Deze kritische succesfactoren zijn echter niet altijd in voldoende mate aanwezig, hoewel er wel positieve ontwikkelingen te bespeuren zijn, voor wat betreft de samenwerking tussen DIV en ICT. Daarnaast zijn er verschillen in schaalgrootte en spelen er (mogelijke) fusies. Dit pallet van factoren maakt dat er grote verschillen waarneembaar zijn in de regio aangaande ambities, fasering en kwaliteit van digitaliseringstrajecten.

In voorgaande jaarverslagen is al opgemerkt dat de overgang van analoge (papieren) naar digitale archivering al gauw leidt tot hybride situaties, waarin papieren en digitale stukken door en naast elkaar bestaan. Dit kan nadelige gevolgen hebben voor de volledigheid en betrouwbaarheid van de informatievoorziening. Het is bovendien inefficiënt omdat hierdoor vaak dubbel gearchiveerd moet worden. Het vastlopen in een hybride omgeving kan voorkomen worden door papieren originelen te vervangen door digitale archiefexemplaren. De organisatie moet voor de gerelateerde werkprocessen dan wel ingericht zijn op digitaal (zaakgericht) werken. Verschillende organisaties in de regio hebben na advies van de archivaris inmiddels een besluit tot vervanging van vernietigbare stukken genomen (Heerhugowaard en de Veiligheidsregio) of zijn voornemens op korte termijn tot vervanging te besluiten (HHNK en de meeste middelgrote en grote gemeenten). Heerhugowaard bevindt zich in een traject voor de vervanging van permanent te bewaren archiefdocumenten.

Voor het duurzame beheer van digitale informatie is de inrichting van een digitale beheeromgeving noodzakelijk. In de gemeenten ontbreekt veelal een dergelijke beheeromgeving. Voor de inrichting en toetsing hiervan is door de gemeentelijke en provinciale archiefinspecties het handvat RODIN ontwikkeld, het Referentiekader Opbouw Digitaal Informatiebeheer.

Voor goed archiefbeheer is de aanwezigheid van een overzicht en ordening van archiefbestanden noodzakelijk. Nog steeds beschikken niet alle gemeenten over een wettelijk voorgeschreven overzicht en ordeningsstructuur, hoewel verschillende gemeenten hiermee inmiddels wel werk van maken via de implementatie van een DSP (documentair structuurplan) al dan niet in combinatie met een zaaktypencatalogus. Vooral de digitale archieven (aanwezig in mailboxen, in vakapplicaties of op netwerkschijven) blijven echter nog vaak volledig buiten beeld.

De onlangs in werking getreden Archiefregeling bepaalt onder meer dat gemeenten ervoor moeten zorgen dat het beheer van de archieven voldoet aan toetsbare eisen van een kwaliteitssysteem. Een dergelijk systeem is nog niet, of slechts in embryonale vorm, bij de gemeenten aanwezig. De implementatie van een dergelijk systeem is belangrijk geplaatst tegen de herijking van het archieftoezicht. De provinciale archiefinspectie komt meer op afstand te staan, de gemeentelijke inspectie moet gaan toezien op beheer- en zorgaspecten van de informatievoorziening en de horizontale verantwoording dient steviger verankerd te worden. Gemeenten zijn primair zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van hun informatiehuishouding. Om de horizontale verantwoording verder vorm te geven heeft de VNG in 2011 een lijst van zogenaamde “Kritische Prestatie Indicatoren” (archieff-KPI’s) ontwikkeld. Deze KPI’s dienen behalve voor de horizontale verantwoording tussen college en raad ook voor de algemene informatievoorziening richting de burger en voor de verticale informatievoorziening ten behoeve van de provinciale toezichthouder. Gemeenten en hun archivaris moeten met deze archieff-KPI’s aan de slag. Met betrekking tot de toepassing van het KPI-raamwerk is in 2011 vanuit de VNG een pilot gestart. De gemeente Heerhugowaard en de archiefinspecteur nemen deel aan deze KPI-pilot.

Door de inspecteur zijn aan de gemeenten en gemeenschappelijke regelingen adviezen en informatie verstrekt over onderwerpen als de vervanging van vernietigbare en permanent te bewaren archiefbescheiden, de verkorting van bewaartermijnen van cliëntendossiers, archivering van de omgevingsvergunning, waardering en selectie, archiefverordeningen en besluiten informatiebeheer. Voor het HHNK is positief geadviseerd over een voorgenomen vervanging van vernietigbare archiefdocumenten.

Er zijn in 2011 twee vergaderingen georganiseerd voor de DIV-medewerkers van de aangesloten gemeenten, het HHNK en de Regiopolitie. Tijdens deze vergaderingen is onder meer aandacht besteed aan methoden om ongewenst drukwerk tegen te houden, aan de herijking van het interbestuurlijk archieftoezicht, aan de versterking van de horizontale verantwoording en de door de VNG verspreide ledenbrief met de archief-KPI's.

Ook dit jaar zijn door alle aangesloten gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, de Regiopolitie en het HHNK vernietigingsvoorstellen, ter beoordeling van de gemeentearchivaris, opgestuurd.

De inspecteur heeft bijeenkomsten bijgewoond van gemeentelijke inspecteurs van Noord-Holland, de Provinciale Archiefinspectie Noord-Holland, de sectie Inspectie van BRAIN en de KVAN. Centraal in deze bijeenkomsten stonden veelal de herijking van het archieftoezicht, informatieoverdracht inspectie zorgaspecten (archiefruimten) vanuit de provinciale inspectie, ontwikkeling kwaliteitsmodel inspectie, invulling en versteviging horizontale verantwoording en het gebruik van de archief-KPI's.

Bibliotheek

Catalogisering bibliotheek

Alle nieuwe aanwinsten werden ingevoerd in de catalogus en van trefwoorden voorzien.

De in 2010 ontvangen schenkingen van het ministerie van VROM (124 publicaties) en de gemeente Wieringermeer (130) werden in dit verslagjaar in de catalogus beschreven.

In het kader van de digitaliseringsprojecten werden vele jaargangen tijdschriften van historische verenigingen en regionale kranten gedigitaliseerd.

Atlas

Ontsluiting

Algemeen kan gesteld worden dat er dit jaar relatief weinig materiaal voor de THA is gedigitaliseerd. Dit moet worden verklaard uit de enorme aantallen scans die zijn gemaakt vlak voor de verhuizing van de kantoren. In december 2010 is een 'stuwmeer' van digitale bestanden in het beheersysteem Memorix geupload. Er is in dit jaar, mede dankzij de inzet van diverse vrijwilligers, een begin gemaakt met de beschrijving en ontsluiting van deze afbeeldingen. Een en ander blijkt uit onderstaande aantallen:

- De collectie 'Regionaal archief Alkmaar' is uitgebreid met in totaal 1860 nieuwe digitale scans van objecten. Dit betreft prenten en tekeningen, groot formaten, fotoafdrukken en fotonegatieven. Daarnaast zijn 4270 nieuwe records aangemaakt binnen deze collectie. Voornamelijk met scans uit het bovengenoemde 'stuwmeer uit 2010'. En uiteindelijk zijn binnen de beschrijvingen van deze collectie in verslagjaar 11.785 mutaties aangebracht.
- De gemeentelijke beeldcollectie van Niedorp is uitgebreid met 245 beschrijvingen. De afbeeldingen zijn van deze collectie nog niet gedigitaliseerd, maar dit zal gebeuren wanneer de laatste beschrijving is gemaakt.
- De collectie prentbriefkaarten die is gedigitaliseerd en die meer dan 7000 items bevat, is zeer summier ontsloten (op plaatsnaam) via de beeldbank, maar is dus wel digitaal raadpleegbaar. Deze collectie is tijdens verslagjaar uitgebreid met 647 beschrijvingen.
- De collectie van circa 3100 fotonegatieven van fotobureau JosPé zijn tijdens verslagjaar doorzoekbaar geworden op plaatsnaam.

Een uitvoeriger beschrijving op itemniveau zal in de toekomst worden gerealiseerd. Een kleine pilot met betrekking tot de gemeente Langedijk heeft in verslagjaar plaatsgevonden, met enthousiaste reacties.

- De beeldcollectie van de gemeente Bergen, die eveneens wordt ontsloten via het invoerprogramma van het Regionaal Archief, is met 1540 beschrijvingen/mutaties uitgebreid.
- De collectie foto's van bureau Monumentenzorg, die in een samenwerkingsverband tussen het Regionaal Archief en Monumentenzorg en Archeologie wordt gedigitaliseerd en ontsloten, is in dit verslagjaar met 832 beschrijvingen uitgebreid.
- De collectie historische films is, tijdens verslagjaar, door acquisitie opnieuw behoorlijk gegroeid. Alles is bekeken, en een selectie van ca. 20 uur is gedigitaliseerd. De digitale moederversie staat op DV Cam en werkexemplaren van de films zijn vanaf dvd te bekijken. De films zijn gedeeltelijk beschreven. Hiermee is verder gebouwd aan de opzet van een filmbank; uiteindelijk moeten er via een nieuw te creëren applicatie films te bekijken zijn via de website.
- De beeldcollectie van de Historische Vereniging Callantsoog, die eveneens wordt ontsloten via het invoerprogramma van het Regionaal Archief, is met 307 beschrijvingen uitgebreid. Twee leden van de vereniging hebben toegang tot het systeem, en met behulp van overige leden worden de beschrijvingen gemaakt.
- De beeldcollectie van de Historische Vereniging Sint Pancras, die eveneens wordt ontsloten via het invoerprogramma van het Regionaal Archief, is met 1093 beschrijvingen uitgebreid. Twee leden van de vereniging hebben toegang tot het systeem, en met behulp van overige leden worden de beschrijvingen gemaakt.

Beeldbank

In het verslagjaar hebben voorbereidingen plaatsgevonden voor de overgang naar een nieuw beheersysteem, Memorix Maior van Pictura. Belangrijk onderdeel van het nieuwe beheersysteem, en de daarmee samenhangende presentatie op de beeldbank van de website, is een geheel nieuw te ontwerpen 'rechtenmodule'. Met terugwerkende kracht zal op objectniveau al het beeldmateriaal, en de daarbij behorende vervaardigers, worden beschreven met als uitgangspunt het beeldrecht dat op de afbeelding van toepassing is. Deze module is in samenwerking met onder andere het Nationaal Archief en het Nederlands Fotomuseum te Rotterdam tot stand gebracht. Hiermee komen we tegemoet aan de eisen die de auteursrechtenorganisaties stellen aan het presenteren van beeldmateriaal op internet. In 2012 zal op projectbasis de gehele module worden ingevuld.

Publieksactiviteiten en samenwerking

Zowel binnen als buiten de muren van het archief zijn er activiteiten ontplooid om publiek kennis te laten maken met de beeldcollectie.

De belangrijkste initiatieven waren (naast de al genoemde fototentoonstelling in eigen huis):

- In samenwerking met verschillende historische verenigingen uit het werkgebied werden zogenaamde 'fotoavonden' georganiseerd. Van te voren werden mensen via de pers opgeroepen naar deze avonden te komen en dan eigen historische foto's mee te nemen. Tijdens de lezing voor de pauze werden deze foto's gescand, om na de pauze geprojecteerd te worden op een groot scherm. Het publiek kon vervolgens reageren op het getoonde. Dit leverde vaak zeer geanimeerde bijeenkomsten op die ook voor de Atlas mooie schenkingen tot gevolg hadden.

Dit soort avonden werden onder andere gehouden in Koedijk, Broek op Langedijk, Callantsoog, Egmond Binnen en Egmond aan den Hoef. De formule sloeg aan en er komen steeds meer verzoeken binnen van andere verenigingen die zoiets in samenwerking willen organiseren.

- Vergelijkbaar met vorenstaande activiteit is de organisatie van historische filmavonden. Zowel in Alkmaar als Callantsoog is een filmavond georganiseerd waarbij historisch filmmateriaal uit de collectie amateurfilms werd vertoond. In beide gevallen zeer geslaagde avonden met enthousiast publiek.
- In samenwerking met uitgeverij Art Unlimited is een tweede serie ansichtkaarten uitgegeven met afbeeldingen uit de eigen collectie. In verschillende artikelen in het Noordhollands Dagblad is hieraan aandacht geschonken wat telkens resulteerde in een positief effect op de verkoop van de kaarten.
- Binnen het provinciaal project “Oneindig Noord Holland” is voor diverse deelprojecten beeldmateriaal geleverd. De TV-zenders AT5 en RTV-Noordholland waren hierbij betrokken, maar ook kleinere culturele initiatieven op locatie in de regio.

Publicaties

Een groot aantal afbeeldingen heeft de weg gevonden naar publicatie in het Noordhollands Dagblad en de Alkmaarse Courant. Vaak ter illustratie van de wekelijkse rubriek “ik was erbij”, maar ook vaak om geplaatst te worden bij meer actuele artikelen waarbij de historische bespiegeling nuttig was. Ook hebben de verschillende Historische Verenigingen uit het werkgebied van het RAA regelmatig gebruik gemaakt van de beeldbank om hun artikelen in de Verenigingsbladen te versieren. Daarnaast hebben verschillende reclamebureaus aangeklopt met het verzoek om gebruik te mogen maken van beeldmateriaal in zeer uiteenlopende situaties (van een achterwand in een bakkerij tot een steigerdoek bij restauratie). Afsluitend kan vermeld worden dat er een aantal niet-commerciële uitgaven gebruik hebben gemaakt van de beeldcollectie (school- en studieboeken) en dat er een aantal commerciële uitgaven met beeldmateriaal zijn gerealiseerd. Deze scheiding is van belang in verband met het geldende beeldrecht en de daarbij horende financiële consequenties.

STICHTING VRIENDEN VAN HET ARCHIEF VAN ALKMAAR E.O.

Het bestuur

Samenstelling per 31 december 2011:

- De heer drs. J.C.M. Cox, voorzitter
- De heer F. Timmer, secretaris
- De heer S.P.A. Zuurbier, penningmeester
- Mevrouw S. Jelgersma, lid.

Activiteiten:

De jaarlijkse excursie van de Vrienden is gehouden op zaterdag 11 juni en bestond uit bezoeken aan de tentoonstellingen over de familie Van Foreest in het Stedelijk Museum Alkmaar en de Historische Vereniging Heiloo, gecombineerd met een rondleiding in het pas gerestaureerde huis Nijenburg te Heiloo en een bezoek aan het landgoed Ter Coulster in Heiloo. Niet ver van huis, maar daardoor zeker niet minder in trek. Nog nooit was een excursie van de vrienden zo snel volgeboekt. Na een rondleiding door het Stedelijk Museum vertrok de groep naar het huis Nijenburg, dat op dat moment nog in restauratie was, maar al zo ver gevorderd dat de bezoekers tijdens de rondleiding een goede indruk hebben kunnen krijgen van het huis na restauratie.

Na de lunch werd de tentoonstelling van de historische vereniging Oud-Heiloo bezocht, waarna de groep werd ontvangen in de prachtig gerestaureerde stolpboerderij Betsy's Hof op het landgoed Ter Coulster. Na een rondleiding door de landheer zelf, waarbij hij de geschiedenis van het landgoed op boeiende wijze toelichtte, werden de vrienden door de bewoners van Betsy's Hof, Bart van der Feen de Lille en Marielies van Lente, in hun woonhuis ontvangen en getrakteerd op een uitgebreide 'high tea', waarbij nog het een en ander over de boerderij en de restauratie werd verteld.

Al met al konden we terugkijken op een bijzondere en zeer geslaagde dag, dicht bij huis maar met bezoeken aan panden die niet voor iedereen toegankelijk zijn.

Ook in 2011 konden de vrienden korting krijgen op de mede door het Regionaal Archief Alkmaar verzorgde lezingencyclus *Alkmaars Historisch Café*. Maandelijks wordt in het Stedelijk Museum een lezing gepresenteerd, waarbij de onderwerpen veelzijdig zijn, maar altijd iets te maken hebben met de geschiedenis van Alkmaar en de regio. Vrienden van de organiserende instellingen krijgen korting op de toegangsprijs. Voor een overzicht van de onderwerpen zie onder het kopje *Lezingen* op pagina 15.

BIJLAGE 1

Stand van zaken per 31-12-2011 overbrenging bestuursarchieven gemeenten in werkgebied Regionaal Archief Alkmaar in het kader van de verkorte overbrengingstermijn Archiefwet 1995¹. Wettelijke termijn is 20 jaar. Naast de verplichte 20 jaar is er nog een periode van 10 jaar om de archieven over te brengen.

Instelling	Archieven tot 1992 overgebracht?	Bewerking gaande?	Bewerking ingepland?
Alkmaar	Nee, tot 1988	Nee	Nee
Bergen	Ja, tot 2000	--	--
Castricum	Ja, tot 1992 (Limmen en Akersloot 2001)	--	--
Graft-De Rijk	Nee, tot 1980	Ja, bijna afgerond	
Harenkarspel	Nee, tot 1989	Nee	Nee
Heerhugowaard	Nee, tot 1988	Nee	Nee, waarschijnlijk 2013 1989-1999
Heiloo	Nee, tot 1985	Ja, 1986-2000 klaar in 2014	--
Den Helder	Ja, tot 1995	--	
Hollands Kroon	Nee, Anna Paulowna, 1989 Nee, Niedorp, 1989 Nee, Wieringen, 1990 Ja, Wieringermeer, 1995	Nee	Nee
Langedijk	Nee, tot 1989	Nee	Nee
Schagen	Nee, tot 1979	Nee	Nee
Schermer	Nee, tot 1970	1971-1992 in bewerking	--
Zijpe	Nee, tot 1990	Nee	Nee

Uit deze bijlage komt de volgende stand van zaken naar voren:

- De gemeente Schermer is bezig met de bewerking van het archief tot 1992. Door ziekte heeft het project vertraging opgelopen. Het archief zal waarschijnlijk in april 2012 aan het Regionaal Archief worden overgedragen.
- De gemeente Graft-de Rijk staat op het punt het volgende blok (1981-1992) over te dragen.
- De gemeente Schagen loopt achter met de planning. De gemeente is aangeraden om er extra aandacht aan te geven en gelden vrij te maken voor de bewerking.

¹ Bouwvergunningenseries e.d. zijn in dit overzicht niet opgenomen.

BIJLAGE 2

Aanwinsten archieven

Overheid

1	Van de gemeente Heerhugowaard het archief van:
Gemeente Heerhugowaard, 1976-1988	omvang : 25 m
2	Van de gemeente Wieringen het archief van:
Gemeente Wieringen, 1980-1990	omvang: 24 m
3	Van de gemeente Langedijk het archief van:
Vertrouwenscommissie.
Benoeming Burgemeester, 2010 en 2011	omvang: 0,1 m
4	Van de gemeente Heiloo:
Hinderwetvergunningen
Gemeenterekening, 1929-1932
Bijlagen Huwelijken
Wereldoorlog II, 1944-1945	totale omvang: 1,9 m
5	Van de gemeente Alkmaar:
Begeleidingscommissie Evaluatie burgemeester Alkmaar,
2003-2004.	omvang: 0,1 m
6	Van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier:
Aanvulling op het archief van het Groot-Geestmerambacht,
1979-2003	omvang: 60 m

Particulier

7	BRTArchitectenbureau	omvang; 95,0 m
6	Collectie 'Kees Stet' senior en junior te Alkmaar,
ca. 1950-ca. 2000	omvang; 0,4 m
7	Bouwstoffenhandel Meiboom Alkmaar BV, ca. 1925-ca. 2000	omvang; 0,3 m
8	Handelsschool, ULO, MAVO te Den Helder, ca. 1924-ca. 1980	omvang; 0,5 m
9	Stichting COS Noord Holland, Centrum Internationale
Samenwerking in Alkmaar, ca. 2004-2011	omvang: 2,5 m
10	Federatieve Vrouwenraad Den Helder, met voorganger,
(1967) 1975-1995	omvang: 0,2 m
11	N.V. Brood- en Koekfabriek De Eendracht te Den Helder,
1904-1971 (1992)	omvang: 0,1 m
12	Gewestelijke Federatie van de SDAP Noord Holland,
Den Helder, 1914-1949	omvang: 0,8 m
13	Sint Vincentiusvereniging (Conferentie van
de H. Adelbertus) te Egmond-Binnen, ca.1897-ca.1980	omvang: 0,4 m
14	Gereformeerde Kerk Castricum (1 ^e gedeelte)	omvang: 0,4 m
15	Vereniging Harmonie Excelsior Noord Scharwoude	omvang: 1 m
16	Archiefbescheiden overgedragen door St. Historisch
Niedorp, ca. 1651-ca. 2000. Bevat onder meer stukken van
Floraliavereniging Niedorp en Niedorps Amusements
Orkest en kaartenbundels van Winkel en Nieuwe Niedorp	omvang: 2,0 m
17	Toneelvereniging Cicero te Nieuwe Niedorp,
ca. 1925-ca. 2000.	omvang: 0,6 m
18	Collectie familie Visser te Bergen/Alkmaar, ca. 1900-ca. 1940	omvang: 0,3 m
19	Stichting Gebruik Slotkapel Egmond aan de Hoef,
ca. 1985-ca. 2010	omvang; 1,2 m
20	Stichting M.A.D. Van Reenen-Völterfonds te Bergen, 1985-1989	omvang: 0,2 m

21	Stichting de Kunst, centrum voor amateurkunst N-H te Alkmaar, 1995-2010	omvang: 3 m
22	R.K. Jongensschool "St. Joseph" te Oudorp, ca. 1940-ca. 1950	omvang: 0,3 m
23	Federatieve Vrouwenraad te Heiloo, ca. 1975-ca. 1995	omvang: 1,4 m
24	J.F. Kennedyschool te Heiloo, ca. 1965-ca. 1995	omvang: 4 m

Collectie Aanwinsten:

25	Mevr. G. Roobeek te Bergen, schoolschriften, diploma, ca. 1925.
26	Kas/abonnementsregisters Handelsdrukkerij C. de Boer te Den Helder, ca. 1890-ca. 1920
27	Schoolschrift en -agenda's Handels(dag)school te Alkmaar van Hannie Ulrich, ca. 1948-ca. 1953
28	Nachtregisters en gastenboek pension 'Bella Vista' te Alkmaar, ca. 1960-ca. 2000
29	Foto en bijjet openbare executie betreffende Langestraat 99 te Alkmaar, afkomstig van Karla Wenckebach
30	Collectie vrachtschip 'Renate Leonardt', collectie J.J. Landman, collectie H.J. Krijnen (ontvangen van de Historische Vereniging Den Helder)
31	Perkamenten oorkonde directeur Openbare Werken Alkmaar 1921-1946
32	Vereniging van handelaren in aardappelen, groenten en fruit te Den Helder
33	Afdeling Den Helder van de Nederlandse Vereniging voor Dierenbescherming
34	Onderafdeling Den Helder van de Nederlandse Bond van gemeenteambtenaren
35	Kopieboeken Bureau voor Arbeidersrecht te Alkmaar, 1917-1930
36	Notulenboek vergaderingen Victorie Loge nr. 50, ODD Fellows, Alkmaar, 1938-1940
37	Kasboek J.P. Boom en Zonen, klompen- en borstelhandel te Alkmaar, 1921
38	Kasboek aannemer van Os te Den Helder, 1945
39	Kasboeken Rundveefokvereniging De Rijp, Graft en omstreken, 1947-1974

Aanvullingen op de volgende archieven:

40	Hervormde Gemeente Castricum
41	Handelsschool te Alkmaar
42	Classis Alkmaar
43	Ambachtsschool voor Alkmaar en omstreken (constructieschriften P. Hartog te Heiloo)
44	Notarieel Warmenhuizen en gemeente Warmenhuizen 1488-1813 (stukken ontvangen van S. Schipper te Warmenhuizen)
45	Provenhuis van Zessen
46	Maatschappij tot bevordering der Toonkunst, afdeling Alkmaar
47	Vereniging van de H. Vincentius van Paulo te Alkmaar (St.Vincentiusvereniging)
48	R.K. Parochie St. Laurentius te Alkmaar
49	Koninklijke Nederlandse Voetbalbond, afdeling Noord Holland
50	Hervormde Gemeente Alkmaar (diaconie)
51	Bijenteeltvereniging Heiloo

Subtotaal Overheid	111,2 m
Subtotaal Particulier	123,6 m

Totaal **234,8 m**

BIJLAGE 3

Lijst van beschikbaar gekomen toegangen (incl. verpakken en etiketteren)

• Bewerking van het archief van de gemeente Schagen 1814-1942	64,0 m
• Bewerking van het archief van de gemeente Schagen, 1943-1979 vervolgd en afgerond: inventaris	
• Bewerking van het archief van de gemeente Den Helder, 1900-1918 gestart en afgerond: inventaris	
• Oecumenisch Platform Raad van Kerken Bergen NH (Bergen, Egmond, Schoorl), 1975-2005	2,0 m
• Bewerkingen met aanvullingen van de inventarissen van de archieven van de gemeente Zijpe	
• Vertrouwenscommissie herbenoeming burgemeester J.F.N. Cornellise, gem. Langedijk, 2010-2011	0,1 m
• Weeskamer te Alkmaar, 1517-1852	25,0 m
• R.K. Parochie Sint Pancratius te Castricum, 1440-1984	6,0 m
• Inventaris Collectie Aanwinsten: bewerkt en aangevuld	
• Archief van de opgeheven stichting De Kunst	
• Archief Trompetterkorps Alkmaar	
• Archief Brood- en koekfabriek De Eendracht te Den Helder	
• Archief Federatieve Vrouwenraad Den Helder.	

Verpakkingswerkzaamheden

In totaal werd 246,5 meter omgepakt (voorzien van nieuwe omslagen en dozen):

• Gemeente Bergen 1464-1813	8,5 m
• Gemeente Bergen 1811-1921	19,0 m
• Gemeente Bergen 1922-1969	40,0 m
• Gemeente Castricum 1812-1915	8,5 m
• Gemeente Egmond-Binnen 1942-1978	18,0 m
• Gemeente Egmond aan Zee 1815-1942	14,0 m
• Gemeente Schagen 1814-1942	64,0 m
• Gemeente Noord Scharwoude 1812-1941	31,0 m
• Gemeente Oterleek 1640-1970	13,5 m
• Gemeente Schoorl 1507-1813	6,0 m
• Gemeente Schoorl 1814-1929	24,0 m

Conserveringswerkzaamheden

Naast het ompakken en schoonmaken van binnengekomen archieven zijn er uit de volgende archieven stukken geconserveerd:

• Oud Archief Bergen	• Sint Laurentiusparochie Alkmaar
• Oud Archief Schagen	• Herv. Gemeente Schoorl, Groet en Camperduin
• Gemeentebestuur Akersloot	• Hofje van Bijleveld
• Gemeentebestuur Den Helder 1815–1899	• Maatschappij tot Nut van 't Algemeen
• Banketbakkerij en kokerij 'Soecker'	• Hervormde Gemeente Driehuizen
• Willibrordusparochie Heiloo 1681 – 1986	• Collectie Aanwinsten
• N.H. Gemeente Nieuwe Niedorp	• Naast deze archiefbescheiden werden ook kaarten en boeken gerestaureerd.

BIJLAGE 4

Aanwinsten Atlas

Aankopen:

- 10 kleurenfoto's van de festiviteiten rond het AZ kampioenschap 2009 gemaakt door Rob Verhagen.
- Kleuregravure plattegrond Drebbel 1597 bij kunsthandel Nobra te Alkmaar.
- 4 fotoafdrukken "achter het geluidsscherm", 2 fotoafdrukken "in/op/aan/bouwen" inclusief digibestanden gemaakt door T. Steemers.
- Daarnaast verschillende objecten als fotoafdrukken en dvd's via particuliere aanbieders.

Schenken:

Enkele tientallen instellingen en particulieren schonken in verslagjaar materiaal aan het archief. De ene schenking was hierbij uiteraard interessanter dan de andere, maar het is lovenswaardig dat deze schenkers het archief weten te vinden. Een goede gewoonte is dat zusterinstellingen beeldmateriaal aan ons schenken wanneer dat materiaal bij ons beter op haar plaats is dan bij hun. Ook tijdens verslagjaar is dat enkele malen voorgevallen. Maar ook andersom.

Een greep uit het meest interessant aangeboden:

- 38 stuks 8mm film van Callantsoog e.o. én 169 glasnegatieven 1910-1930 Callantsoog
- 57 kleurendia's, Alkmaar 1987. Met name Overstad en omgeving Kanaalkade.
- 1 fotoalbum "Bevrijdingsfeesten te Warmenhuizen, 1945" met artistiek versierde pagina's met zwart-wit afdrukken, alsmede een envelop met knipsels en kopieën over het leven van burgemeester Nolet van Harenkarspel.
- 346 glasplaatnegatieven (10x15) en 74 filmnegatieven (10x15) van Den Helder uit de periode 1910-1935.
- 10 foto's uit de collectie van Stephanus Martinus Middelhof m.b.t. de Gewestelijke Landstormcommissie Noord-Holland.
- Kaart van de eerste verpachting van vischplaatsen voor de vangst van schelpdieren in de Zuiderzee, 1884.
- Ordner negatiefstroken met contactafdrukken actie V&D kinderportretten 1971.

Overbrengingen:

- Gemeentelijke fotocollectie Anna Paulowna, 1885- 1998 (circa). 8 meter
- Gemeentelijke fotocollectie Wieringen, 1885 – 1990 (circa). 8 meter

Bewaargeving:

- Van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier te Edam zijn als bewaargeving 2 kaarten van Dirk Abbestee 'Koe gras' en 'Ian van Huyduijnen', uit respectievelijk 1652 en 1661 opgenomen in de collectie.

BIJLAGE 5

Aanwinsten bibliotheek

De bibliotheekcollectie werd uitgebreid met 710 publicaties (2010: 543), waaronder zowel aangekochte publicaties als schenkingen van collega's, bezoekers en relaties.

In dit aantal zijn meegerekend de volgende aanwinsten: een schenking van 119 publicaties door de gemeente Den Helder; een schenking van 33 publicaties door de gemeente Wieringen; 96 kinderboeken van de Alkmaarse uitgeverij Kluitman, voor een groot deel afkomstig van mevrouw Aten uit Pingjum; een exemplaar van *De Bergense School en Piet Boendermaker* (Zwolle, Waanders, 1997), geschonken door de Historische Vereniging Bergen.

De aanwinsten werden in de vorm van geïllustreerde tweemaandelijks overzichten op de website geplaatst.

BIJLAGE 6

Gepubliceerde onderzoeken, waarbij gebruik is gemaakt van de archieven en collecties van het Regionaal Archief Alkmaar.

Medewerkers Regionaal Archief:

Aten, D.

Inventaris archief polder Callantsoog : de Tweede Wereldoorlog en zijn nasleep / Diederik Aten. - In: De clock van Callens-ooghe, jrg. 26 (2011), nr. 1, p. 10-11, ill.

Baar, J. van

Achter de gevel van Peter Verburg : de opkomst van de zuurkoolfabricage in Langedijk / [tekst en research: Jan van Baar]. - Langedijk : Woningbouwvereniging Langedijk, 2011. - Alkmaar : Regionaal Archief. - 56 p. : ill. - ISBN 978-90-81684-31-6

Baar, J. van

Kolven, een oude volkssport / door Jan van Baar. - Langedijk : Woningbouwvereniging Langedijk, 2011. - 4 p. (folder) : ill. + losse afbeelding.

Dijl, J. van

Het dorp Egmont op zee / Luc Lassche en Jesse van Dijl. - In: Geestgronden, jrg. 18 (2011), nr. 2/3, p. 62-78, ill. - Met lit. opg.

Dijl, J. van

De 'Heldersche wijk' van Egmond-Binnen / Jesse van Dijl. - In: Geestgronden, jrg. 18 (2011), nr. 2/3, p. 54-61. - Met lit. opg.

Free, T., M. Joustra en P. Vijn

Archivaria, nieuwsbrief van het Regionaal Archief / samenstelling: Tessa Free, Marijke Joustra en Pieter Vijn. - Jrg. 23 (2011), nrs. 1 en 2.

Joustra, M.

Bibliografie van West-Friesland 2010 / Marijke Joustra en Joke Terra. - In: West-Frieslands oud en nieuw, jrg. 78 (2011), p 160-179.

Raad, H. de

Het Alkmaarse tucht- en verbeterhuis : een gevangenis in een voormalig klooster / Harry de Raad. - In: Levend Alkmaars erfgoed : herbestemming van alle tijden. - Alkmaar : Gemeente Alkmaar, 2011. - P. 25-36, ill.

Raad, H. de

Haite Haijtema : een roman over een Alkmaarse kruidenier / Harry de Raad. - 2011. - In: Oud Alkmaar, jrg. 35 (2011), nr. 1, p. 1-4, ill. - Betreft de roman: De vadermoordenaar / Arno Haijtema. - Amsterdam : Atlas, 2010.

Raad, H. de

De mythe van Vrone / H. de Raad, A.E. Engels-de Lange en S. Kinebanian-Greeves. - In: De Gouden Engel, nr. 23 (2011), p. 46-52.

Raad, H. de

Nieuwlandbrug : omwonenden, buurt en geschiedenis / [teksten: Nieko Henneman, Harry de Raad ... et al. ; red. Jos Knippen]. - Alkmaar : Bewonersgroep Oostelijk Stadsdeel II, 2011. - 66 p. : ill. - Uitg. bij de ingebruikneming van de nieuwe Nieuwlandbrug in Alkmaar in december 2011.

Raad, H. de

Van Jonge Hof tot tussenschool : nieuw gebruik van een middeleeuws kloostercomplex / Harry de Raad. - In: Levend Alkmaars erfgoed : herbestemming van alle tijden. - Alkmaar : Gemeente Alkmaar, 2011. - P. 51-64, ill.

Raad, H. de

Zo was het toen: geen plaats in Schermerhorn, 1969 / Harry de Raad. - 2011. - In: Het wiel : landelijk woonwagennieuws, jrg. 23 (2011), nr. 6, p. 16-19, ill. - Betreft woonwagenbewoners in Schermerhorn.

Wegereef, S.

Van Gasthuis tot Waag, van Waag tot VVV : hergebruik van een eeuwenoud monument / Sander Wegereef. - In: Levend Alkmaars erfgoed : herbestemming van alle tijden. - Alkmaar : Gemeente Alkmaar, 2011. - P. 90-23, ill.

Bezoekers

Verschillende bezoekers publiceerden onderzoeken waarbij gebruik werd gemaakt van de archieven en collecties van het Regionaal Archief. Naast diverse artikelen in de periodieken van de historische verenigingen verschenen de volgende publicaties:

60 jaar Technisch Onderwijs in Schagen, 1949-2009 / [samenst. Piet Bruins ... et al.]. - Schagen : GSg (Gemeentelijke Scholengemeenschap Schagen), 2010. - 192 p. : ill. + dvd.

100 jaar Spoorbuurt, Watertorenbuurt / [red.: Ilanda de Dood ... et al. ; foto's: Ruud Vlaar ... et al.]. - Alkmaar : Buurtvereniging "De Watertoren" en Wijkvereniging "Op de Rails", 2010. - 28 p. : ill. - Uitg. ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Spoor- en Watertorenbuurt in Alkmaar. - Met foto's uit ondermeer de collectie van het Regionaal Archief Alkmaar.

150 jaar Alkmaar Ontzet 8 oktoberviering / [red.: Ruud Schmitz ... et al.]. - [Alkmaar] : HDC Media, 2011. - 96 p. : ill. - Uitg. in samenwerking met de 8 October Vereeniging Alkmaar Ontzet en het Regionaal Archief Alkmaar. - Gedeeltelijk eerder verschenen in de Alkmaarsche Courant. - ISBN 978-90-7784263-8

Alkmaar 1573 : een tentoonstelling van de Stichting tot Behoud van Monumentale Kerken in Alkmaar / [samenst. Barbara Aukes en Marjoleine van Schaik ; met bijdragen van Peter Bitter ... et al.]. - Alkmaar : Stichting tot Behoud van Monumentale Kerken in Alkmaar, 2011. - 18 p. : ill. - Uitg. bij de tentoonstelling, 15 juli t/m 11 september 2011, Grote Sint Laurenskerk Alkmaar.

Anno 1644 : kerk Oost-Grafdijk 2010 / [red. Martien Verkerk ... et al.]. - Oost- en West-Grafdijk : Protestantse Gemeente te Oost- en West-Grafdijk, 2009. - 56 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-816431-1-5

Bos, K.

Tweehonderd jaar smeden : beschrijving van de familie Busse te Hiddesdorf tot de familie Bos te Alkmaar / Karel Bos. - Amsterdam : iest&brand, 2011. - 76 p. : ill. - ISBN 978-90-79717-00-2

Brouwer, A.

De vuile handen van Willem van Oranje : Vader des Vaderlands, maar vader van alle vaderlanders? / Aron Brouwer & Marthijn Wouters. - Alkmaar : Aron Brouwer en Marthijn Wouters, 2010. - 78, [36] p. : ill. - Profielwerkstuk geschiedenis, Murmellius Gymnasium Alkmaar. - Met lit. opg.

Cox, J.C.M.

'Hebbende privilege van stede' : de verlening van stadsrechtprivileges in Holland en Zeeland (13de - 15de eeuw) / Joost C.M. Cox. - Den Haag : Sdu Uitgevers, 2011. - 420 p. : ill. + cd-rom. - Ook verschenen als proefschrift Leiden. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-12-57328-3

Doornbos, A.V.

Maer denckt meer dan gij leest, en leest meer dan er staet : tegendraadse elementen in het werk van Geertruida Toussaint / door Annemarie Viviane Doornbos. - Oisterwijk : BOX Press, 2011. - 496 p. : ill. - Proefschrift Universiteit van Amsterdam. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-8891-307-5

Duinen en mensen : Noordkop en Zwanenwater / Rolf Roos (red.) ; auteurs: Dan van Lunsen ... [et al.] ; tekstbijdragen: Bas Arens ... [et al.] ; vormgeving: Marc Elsendoorn, Hans Lodewijkx. - Amsterdam : Stichting NatuurMedia, 2011. - 161 p. : ill. - Uitg. in samenw. met Landschap Noord-Holland, Natuurmonumenten, historische verenigingen e.a. - Met reg. - ISBN 978-90-808-1584-1

Engelse, L. den

Het verband tussen het aantal korenmolens en de bevolkingsomvang / Leo den Engelse. - 2011. - Molinologie : tijdschrift voor molenstudies, nr. 34 (2010), p. 25-37, ill. - Betreft elf korenmolens op het Schermereiland, in de dorpen Zuidschermer, Graft, de Rijk en Schermerhorn. - Met lit. opg.

Fransen, A.

Dijk onder spanning : de ecologische, politieke en financiële geschiedenis van de Diemerdijk bij Amsterdam, 1591-1864 / Alfons Fransen ; [red.: Petra van Dam en Jet Matla]. - Hilversum : Verloren, 2011. - 404 p. : ill. - Ook versch. als proefschrift Vrije Universiteit Amsterdam, 2009: Een kleine dijk met een groot doel : de financiering van de Diemerdijk, 1591-1864. - ISBN 978-90-8704-191-5 (Waterstaat, cultuur en geschiedenis ; 1)

Groot, T. de

De in Castricum ingeschreven Joden die omkwamen in 1940-1945 / Ton de Groot. - Castricum : Ton de Groot, 2011. - 30 p. : ill.

Heideman, J.

Castricum en Bakkum tijdens de Tweede Wereldoorlog : deel 1: 1939-1942 / [interviews, samenst. en eindred.: John Heideman]. - [S.l.] : His Files, 2011. - 160 p. : ill.

De kerk spreekt... : oud-katholiek zijn in Egmond aan Zee / [red. Willem Gravemaker ... et al.]. - Schoorl : Pirola, 2011. - 168 p. : ill. - Uitg. ter gelegenheid van het 125-jarige jubileum van de oud-katholieke Sint Agneskerk in Egmond aan Zee. - ISBN 978-90-6455-679-1

Komen, H.

Stolpboerderijen in Heerhugowaard : historie van de stolpboerderijen in Heerhugowaard, hun eigenaren en bewoners : deel 3: Heerhugowaard-noord / Henk Komen. - Schoorl : Pirola, 2011. - 299 p. : ill. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-6455-682-1

Kout, B.

'In memoriam' : Pancrasser oorlogsslachtoffers 1940-1947 / [samenst.: Bram Kout]. - Sint Pancras : Historische Vereniging Sint-Pancras, 2011. - 46 p. : ill. - Met lit. opg. - Omslag vermeldt: ter nagedachtenis aan burgerslachtoffers en de militaire slachtoffers geboren in Sint Pancras of woonachtig aldaar gedurende de Tweede Wereldoorlog.

Lassooy, P.

Tulpenmania / Peter Lassooy. - Egmond-Binnen : Peter Lassooy, 2010. - 48 p. : ill. + dvd (8:50 min.). - Met lit. opg. - Dvd: De video, of Hoe de tulpen uit hun bol gaan.

Leek, J.

Stamboom familie Leek en aanverwanten : van circa 1660 - 2011 / samengest. door Jaap Dirkszn.
Leek. - Oudorp : J. Leek, 2011 (Schoorl : Pirola). - 184 p. : ill. - Met reg. - ISBN 978-90-6455-689-0

Levelt, S.

Jan van Naaldwijk's Chronicles of Holland : continuity and transformation in the historical tradition of Holland during the early sixteenth century / Sjoerd Levelt. - Hilversum : Verloren, 2011. - 280 p. : ill. + cd-rom. - Met lit. opg. - Cd-rom bevat transcripties van de twee kronieken geschreven tussen 1513 en 1520. - ISBN 978-90-8704-221-9

Levend Alkmaars erfgoed : herbestemming van alle tijden / [red.: Odwin Ralling, Gonna de Reus]. - Alkmaar : Gemeente Alkmaar, 2011. - 119 p. : ill. - Uitg. ter gelegenheid van Open Monumentendag, 10 september 2011. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-73131-00-2

Mourik, D. van

'Tot (...) behoef hoer leven lanck' : the St. Elisabethgasthuis and social care in Alkmaar 1459-1600 / Daniëlle van Mourik. - [S.l.] : Daniëlle van Mourik, 2011. - 21 p. - Masterscriptie Universiteit van Amsterdam - Met lit. opg.

Mulder, J.

'Het Mulderwerk' : de Westfriese familie Mulder / Jan Mulder. - [S.l. : Jan Mulder, 2011]. - 250 p. : ill. - Met reg.

Müller, M.

Stad van justitie of stad van geweld? : misdaad en straf in zestiende-eeuws Alkmaar / Maarten Müller. - 2011. - Pro memorie : bijdragen tot de rechtsgeschiedenis der Nederlanden, jrg. 13 (2011), nr. 1, p. 80-95, ill. - Met lit. opg.

Nieuwlandbrug : omwonenden, buurt en geschiedenis / [teksten: Nieko Henneman, Harry de Raad ... et al. ; red. Jos Knippen]. - Alkmaar : Bewonersgroep Oostelijk Stadsdeel II, 2011. - 66 p. : ill. - Uitg. bij de ingebruikneming van de nieuwe Nieuwlandbrug in Alkmaar in december 2011.

Passie in liften : 125 innovatief in beweging [1886-2011] / [samengest. door Marcel Bloemraad en Dick Beerepoot]. - Heerhugowaard : Handicare Stairlifts, [2011]. - 116 p. : ill. - Geschiedenis van Handicare in Heerhugowaard, voortgekomen uit een samenvoeging van de Alkmaarse liftenfabriek Brinkman en de firma Jan Hamer (Amsterdam, later Heerhugowaard).

Pielage, J.T.M.

De kerkkroniek : historische feiten en beschouwingen rond de 150-jarige Sint Bonifatiuskerk te De Rijp / J.Th.M. Pielage en G.J. Pielage. - De Rijp : Rooms-katholieke parochie Sint Bonifatius, 2011. - 76 p. : ill.

Rogge, C.

Het grafmonument van Reinout van Brederode (1565/1567-1633) in het kerkje te Veenhuizen (Noord-Holland) / Carla Rogge. - Veenhuizen : Stichting tot behoud Praalgraf Veenhuizen, 2011. - 134, [11] p. : ill. - Herziene en uitgebreide heruitgave van: Het grafmonument van Reinout van Brederode (1565/1567-1633) in de Hervormde Kerk van Veenhuizen (Noord-Holland) : rapport. - 1990. - Met lit. opg.

Sik, J.

Alkmaar vroeger & nu : de stad in beeld en verhaal / Joop Sik. - Sint Pancras : Wollring Uitgeverij, 2011. - 93 p. : foto's. - ISBN 978-90-8183720-0

Stuve, W.

Een roepende in de woestijn : Louwerens Willems (1589-1636), voorvechter van de Oude Vlamingen / Willem Stuve. - Amsterdam : Doopsgezinde Historische Kring, 2010. - [26] p. : ill. - Overdr. van: Gedoopt : vijf eeuwen doopsgezinden in Nederland. - Doopsgezinde bijdragen, jrg. 35/36 (2010), p. 217-241. - Met lit. opg.

Taselaar, R.E.

Werkkampen voor gemengd-gehuwde Joden in Noord-Holland in 1944 / door René E. Taselaar. - 2010. - In: Terugblik 40-45 : maandblad van de Documentatiegroep '40-'45, jrg. 48 (2010), nr. 12 (nr. 500), p. 3-25, ill. - Betreft de kampen in 't Zand en Groote Keeten. - Met lit. opg.

Timpener, E.

'Alsoe die historie seit' : de Clerc uten laghen Landen vanuit nieuw perspectief / Evelien Timpener. - 2011. - Jaarboek voor middeleeuwse geschiedenis, jrg. 13 (2010), p. 167-209, ill. - Met lit. opg. - Betreft o.a.: "Cronyke van Holland" (handschrift, 15e eeuw), in Familiearchief Van Foreest, inv. nr. 898.

Tomson, P.J.

Boeken vertellen een verhaal : het patriottisch engagement van Cornelis van Foreest (1756-1825) / Peter J. Tomson. - 2011. - De Boekenwereld, jrg. 27 (2010/2011), nr. 5, p. 258-273, ill. - Met lit. opg.

Tuijn, C

Kwartierstaat kinderen Kösters / C. Tuijn. - [Krommenie : C. Tuijn, 2011]. - 55 p. : ill.

Vis, G.N.M.

In het hart van de stad : 150 jaar St.-Laurentiuskerk in Alkmaar 1861-2011 / Jurjen Vis. - Alkmaar : RK Parochie H.H. Matthias-Laurentius, 2011 (Schoorl : Pirola). - 120 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-6455-688-3

Visser, I.

Stedenbouw : de vroegmoderne stad in de Nederlanden : systematisch deel / [cursusteamleider, auteur: I. Visser]. - Heerlen : Open Universiteit, 2011. - 374 p. : ill. - Tekstboek bij de cursus 'Stedenbouw', onderdeel van de postpropedeuse van de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-358-1739-5

Vloten, F. van

Nieuw licht! : Jan Toorop en de Domburgsche tentoonstellingen 1911-1921 / [red. en samenst.] Francisca van Vloten ; met bijdragen van André Groeneveld en Renée Smithuis. - Deventer : De Factory, 2011. - 229 p. : ill. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-811727-4-5